

Spuit- en compostpreparaten

Het bekendste preparaat uit de biologisch-dynamische landbouw is ongetwijfeld het koemest-preparaat. Veel boeren maken het zelf en allerlei mensen hebben daarmee wel eens geholpen. In het begin van de herfst vul je een aantal koehoorns met mest van een drachtige koe. Die met mest gevulde hoorn stop je in de grond. In het voorjaar kun je het opgraven. De dan verteerde mest roer je een uur lang in een ton met water. Dat spuit je uit over de grond, als een ondersteuning van de bemesting.

De tegenpool van het koemestpreparaat is het kiezelpreparaat. Bergkristal wordt daarvoor fijngemaakt met een hamer, gemalen in een vijzel en uiteindelijk tot poedersuikerdikte fijngewreven tussen een glasplaat en een fles, of beter nog tussen twee schijven agaat. Dit kwartspoeder stop je als een papje met water gemengd in een koehoorn. Die stop je juist van voorjaar tot herfst, dus gedurende de zomer, in de grond. Ook het kiezelpoeder – een mespuntje is al genoeg voor een kleine tuin – roer je een uur lang in water. Kiezelpreparaat spuit je over het gewas op het moment dat wat je wilt oogsten tot ontwikkeling begint te komen. Het vult de werking van het koemestpreparaat aan. Voor de behandeling van de mest en compost zelf zijn er nog de zes compostpreparaten.

De aanwijzingen voor het maken van alle preparaten staan in het boekje "Biologisch-dynamische preparaten maken en toepassen", van Jola Meijer en Albert de Vries. Het is te bestellen via bdvereniging.nl/lezen. Boeren en (moes)tuinders die de preparaten niet zelf maken kunnen ze bestellen bij Gineke de Graaf van De Beersche Hoeve. debeerschehoeve.nl

“Het weeïge van de koeiendarm, de zware lucht van het vet rondom het darmscheil, de prikkelende lucht van het duizendblad en ook het zachte van de kamillebloem. Het waren deze geuren, die me flink raakten, toen ik voor het eerst de compostpreparaten bereidde...”

Compost

Oebele van der Lei, 'meester- compostmaker' op de 'Noorderhoeve' *gelooft* niet in de compostpreparaten, die in de Landbouwcursus ten tonele verschijnen. Maar als hij met die compostpreparaten bezig is, brengt het hem wel in een gesterkte, zekere stemming – een mengeling van verwondering en weten.

Hoe zit dat? Tekst | Oebele van der Lei Foto | Gerda Peters

Die geuren..... ik voerde uit wat zo treffend en zakelijk beschreven is in het boekje "Biologisch-dynamische preparaten" van Jola Meijer en Albert de Vries. Fijn dat boek, maar... al die geuren ruik je niet bij het door-nemen ervan. En juist via de geur dringen waarnemingen heel diep binnen.

Het boekje is een echte 'must-have' voor de BD-geïnteresseerde, want het illustreert goed wat Steiner zijn publiek tijdens de landbouw cursus uitlegde, met woorden en een bordtekening.. We komen te weten hoe de compostpreparaten bereid worden. Ze bestaan enerzijds uit plantensubstantie; anderzijds uit een dierlijk orgaan. Zes alledaagse planten van het noordelijk halfrond worden zo gecombineerd. Kamille gaat bijvoorbeeld in de koeiendarm. De plant-diercombinaties worden gedurende zomer of winter bewaard op bepaalde plekken op de boerderij. Daarna zijn ze klaar voor gebruik.

Karakterisering

Waarom juist die bloem op juist die plek in juist dat orgaan van juist dat dier in juist dat seizoen? Steiner voert ons daarvoor in zijn Landbouwcursus langs karakterisering

van kamille, paardenbloem, eik, brandnetel en valeriaan - karakterisering die intieme natuur-verbonden verhalen opleveren.

Hetzelfde geldt voor de karakterisering van de dierlijke organen (koeiendarm, darm-scheil, hersenholte en de hertenblaas) waar de bloemen en de schors van de eik een periode in verblijven.

En tenslotte geeft hij karakterisering van de bodem, en van het water in voorjaar, zomer, herfst en winter.

Bij dergelijke karakterisering komt het aan op enorme menselijke verbeeldingskracht. Ja, met de mens in de hoofdrol: antropocentrisch. Er wordt een beroep gedaan op u en mij om mee te gaan in die verbeeldingskracht. Hoe ga ikzelf mee in deze verbeeldingskracht, werkend met de compostpreparaten? Wat betekenen de compostpreparaten voor mij?

Geloof?

Ik zal bekennen, dat ik moeite heb om in de compostpreparaten te geloven. In dat spanningsveld is voor mij dit citaat van Einstein behulpzaam: "Er zijn slechts twee manieren om je leven te leven: doen alsof niets een

wonder is en doen alsof alles een wonder is - ik geloof in de laatste manier".

Einstein citerend is het: "Ik geloof", maar hier citeren we natuurlijk niet iemand, die gevangen zit in geloofssystemen met haar eeuwige waarheden en haar zelfverkleerde vijanden. En zo is het voor mij ook: ik geloof nergens in. Ik geloof ook niet in de preparaten van Rudolf Steiner.

Hoe ziet uitgerekend voor Einstein dan wetenschap er uit? Voor hem is het de kracht van de verwondering. Een onwetende, die weet dat hij niet de eeuwige waarheid in pacht heeft. Het is welhaast een religieuze stemming, waarin zowel verwondering als

Rudolf Steiner

... wij zullen het er vandaag over moeten hebben hoe we op het gebied van de bemesting te werk moeten gaan, als we de overtuiging hebben dat iets wat leeft ook in de sfeer van het leven gehouden moet worden.

Landbouwcursus 5^e voordracht

weten een plaats hebben.

Steiners preparaten fascineren, intrigeren en inspireren mij, zonder dat ik erin 'ge-loof'. Ze brengen mij in wat ik noem deze wetenschappelijk-religieuze stemming. Het is een stemming die pas ontstaat als ik de compostpreparaten bereid of toepas. In die stemming sta ik dus open voor het onverwachte, voor de verwondering. Dat komt, lijkt mij en met mij Einstein, overeen met de stemming van echte wetenschap. Hierin staat voor mijn beleving de religieuze stemming - waar de wereldgodsdiensten be-standsrecht aan ontlenen - en wetenschap naast(!) elkaar.

Doen!

Op het moment dat ik de compostprepara-ten bereid of toepas worden de Steine-riaanse beelden voor aarde, plant, dier en mens voor mij ter zake. Ik realiseer me dankbaar verbonden te zijn met aarde, plant, dier en mens. Alleen als ik voor ze zorg bestaat mijn toekomst en die van mijn medeschepselen. Dat gaat hopelijk einde-loos door: eonen, eeuwichheden.

Steiner - met zijn enorme verbeeldings-kracht - nodigt ons uit de bouwvoor te

bemesten en met compost te herstellen, om voldoende ongerepte natuur in stand te houden en te beseffen dat er nog meer 'niveaus', 'werelden' zijn die er toe doen: de etherwereld, de astrale wereld, de eeuwige individualiteit.

Vooraf weet ik het nooit en blijf ik twijfelen, maar telkens na het prepareren overkomt me een innerlijk weten. Dat ik een stapje bijgedragen heb om het leven te verrijken op al die niveaus. Dit is verwondering. Dan beleef ik die stemming.

"Im Tun neigen sich die Gotter", oftewel: "Door inzicht-gedragen daden wendt hulp-vaardige Godheid zich tot je".

Handelingsperspectief dus! Praktisch die Steiner in de landbouwcurcus: collega-boer..

Geur als gids?

Een goede composthoop ruikt aan het einde van de compostering als een heerlijk frisse bosgrond. De mestgeur ruik je alleen als je de mesthoop openmaakt. De uitein-delijke preparaten die ik er in doe hebben amper een geur.

Alleen het laatste, zesde preparaat, het va-leriaanbloemensap, ruik je aan je handen in je kleren nog uren nadat je het over de

hoop hebt uitgegieterd.

Op de Noorderhoeve doen we precies wat Steiner in 1924 op het bord tekende. Het paardenbloem-darmscheil en de kamille-koeiendarmen stellen we in het voorjaar sa-men en laten het dan over-zomereren, net als de met duizendbladbloemen gevulde her-tenblaas: hangend in de buitenlucht. Als de lucht in het voorjaar zuiver en fris is en als de toch wel sterk ruikende plant-diercombi-naties hangend in zon en wind 'overzome-ren', is er geen sprake van rotting en bederf. Met Michael in het najaar kunnen we ze dan tamelijk geurloos laten overwinteren in de bouwvoor. Ja, zo doen we het sinds lang op de Noorderhoeve. We hebben gemerkt, dat het de kwaliteit ten goede komt: een betere dichtheid. 🌱

Oebele van der Lei werkt sinds 1985 op de Noorderhoeve in Schoorl en is nu werkleider com-posterwerkplaats. noorderhoeve.nl

